

ลายมือชื่ออิเล็กทรอนิกส์ EP2

นางสาวภัทรรัตน์ หอมกระจ่าง
นักนิติวิทยาศาสตร์ชำนาญการ

องค์ประกอบในการสร้าง e-Signature

1.สามารถพิสูจน์และยืนยันตัวตนเจ้าของลายมือชื่อได้ โดยต้องแสดงความสัมพันธ์ระหว่าง “เจ้าของ e-Signature” กับ “ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์” ที่นำมาประกอบกันได้ ซึ่งความน่าเชื่อถือของ e-Signature ต้องพิจารณา คู่กับระดับความน่าเชื่อถือของไอเดนทิตี (IAL) ในการพิสูจน์ตัวตน และระดับความน่าเชื่อถือของสิ่งที่ใช้ยืนยันตัวตน (AAL) ในกระบวนการยืนยันตัวตน

2.เจตนาในการลงลายมือชื่อ กล่าวคือ ต้องแสดงได้ว่าเจ้าของ e-Signature เป็นผู้ลงลายมือชื่อเกี่ยวกับข้อความนั้นไว้เอง โดยผู้สร้าง e-Signature อาจกำหนดรายละเอียด วัตถุประสงค์ และเหตุผลในการลงลายมือชื่อไว้ในแบบฟอร์มให้ชัดเจนเพื่อให้เจ้าของ e-Signature เข้าใจและยอมรับในการลงลายมือชื่อนั้น

3.ครบถ้วนและไม่เปลี่ยนแปลง กล่าวคือ ในกระบวนการเก็บรักษา e-Signature ผู้เก็บต้องประกันได้ว่า ข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ต่างๆ เกี่ยวกับ e-Signature มีความครบถ้วนเหมือนตอนแรกสร้างและไม่ถูกเปลี่ยนแปลงระหว่างทาง

ภาระการพิสูจน์ทางกฎหมาย

- e-Signature แบบทั่วไป “ผู้อ้างว่า e-Signature น่าเชื่อถือย่อมมีหน้าที่นำสืบ” เช่น นาย ก.โต้แย้งว่า e-Signature แบบ Stylus ของนาย ข.ไม่ใช่ลายมือชื่อที่แท้จริง นาย ข.ผู้อ้างว่าลายมือชื่อของตนนั้นเป็นของจริงมีหน้าที่ในการหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์
- e-Signature แบบเชื่อถือได้ “กฎหมายจะสันนิษฐานไว้ก่อนว่าน่าเชื่อถือภาระการพิสูจน์จึงตกเป็นของผู้โต้แย้งว่าไม่น่าเชื่อถือ” เช่น นาย ค.โต้แย้งว่า Digital Signature ของ นาย ง.ไม่น่าเชื่อถือ นาย ค. ผู้โต้แย้งมีหน้าที่ในการหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์ว่า Digital Signature ของนาย ง.ไม่น่าเชื่อถืออย่างไร

ระดับความเข้มงวดในการพิสูจน์ตัวตนและยืนยันตัวตน (IAL และ AAL)

- IAL (Identity Assurance Level)

คือ ระดับความเข้มงวดในการพิสูจน์ตัวตน แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ซึ่ง IAL ระดับที่ 1 แบ่งออกเป็น 3 ระดับย่อย ๆ แต่เป็นการใช้บัตรประชาชนและหนังสือเดินทาง (Passport) ยืนยันตัวตนซึ่งสามารถทำได้ทั่วไป แต่ในลายเซ็นดิจิทัลในไทยนั้น จะต้องพิสูจน์ตัวตนที่ระดับ IAL 2 ขึ้นไป และยืนยันตัวตนที่ระดับ AAL 2 จะเห็นได้ว่า

นอกจากการแสดงตนแบบพบเห็นต่อหน้า การใช้บัตรประชาชนหรือ/และ Passport ยังมีวิธีการพิสูจน์ตัวตนแบบอื่น ๆ เช่น ภาพใบหน้า ลายนิ้วมือ อีเมล หมายเลขโทรศัพท์

- **AAL (Authenticator Assurance Level)**

คือ ระดับความเข้มงวดในการยืนยันตัวตนของผู้ใช้บริการ (Authenticator) ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ระดับ เช่นเดียวกับ IAL ซึ่ง AAL ที่เหมาะสมจะช่วยลดโอกาส ความผิดพลาดในการยืนยันตัวตน โดยเทคโนโลยีที่ใช้ใน AAL ทั้ง 3 ระดับก็คือ Single-Factor Authentication และ Multi-Factor Authentication

คำพิพากษาคดีเกี่ยวข้องกับ e-Signature

จากการตรวจสอบมีคำพิพากษาศาลฎีกา ที่เกี่ยวกับ พรบ. ว่าด้วยธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. ๒๕๔๔ จำนวน 2 ฎีกา ได้แก่ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8086/2556 และคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6757/2560 เมื่อพิจารณาคำพิพากษาประกอบกับกฎหมายแล้ว เห็นว่า ศาลรับฟังพยานหลักฐานที่เกิดจากอิเล็กทรอนิกส์ ไม่ใช่เป็นเพียงพยานหลักฐานแวดล้อม แต่รับฟังเป็นพยานหลักฐานหลักในการตัดสินคดี

การติดต่อราชการส่งหนังสือด้วยระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์

ล่าสุดคณะรัฐมนตรี (ครม.) มีมติเมื่อวันที่ 5 พ.ค. 64 เห็นชอบร่างระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยงานสารบรรณ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. โดยกำหนดให้การติดต่อราชการส่งหนังสือด้วยระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์เป็นหลัก ยกเว้นเรื่องลับที่สุด และไม่ต้องจัดส่งหนังสือเป็นเอกสารตามไปอีก จากเดิมที่กำหนดให้การปฏิบัติงานสารบรรณทางอิเล็กทรอนิกส์เป็นทางเลือก รวมทั้งกำหนดให้ระบบคลาวด์ (Cloud) เป็นสื่อกลางบันทึกข้อมูล โดยสามารถสรุปเนื้อหาได้ดังนี้

1. หนังสือภายนอก หรือภายใน ส่งฉบับไฉผ่าน e-mail เป็นหลัก
2. ติดต่อทุกหน่วยงานรวดเร็วทันใจผ่าน e-mail สารบรรณกลาง (ทั้งหน่วยงานส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น)
3. จะส่งแบบไหน ส่ง e-mail ส่งข้อความ หรือว่า fax ไป ก็ถึงเหมือนส่งไปรษณีย์
4. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ = หนังสือฉบับจริง
5. รับหรือส่งหนังสือออนไลน์ไม่ต้องสำเนากระดาษเก็บไว้
6. ลงทะเบียนรับ-ส่ง สืบค้นหนังสือราชการทันใจ ผ่านทะเบียนหนังสืออิเล็กทรอนิกส์
7. บันทึกเสนองาน online เซ็นปิดท้ายด้วยการพิมพ์ชื่อ

ที่มา

<https://lawreform.go.th/index.php/post/749>

<https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/888287>

<https://tips.thaiware.com/1598.html#what-is-the-difference-between-e-signature-and-digital-signature>

<https://www.thaidigitalid.com/certificate/>